

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti, hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVII.

V Ljubljani, v četrtek, dne 30. avgusta 1934.

Štev. 98.

Govor zborničnega predsednika J. Jelačina na občnem zboru Zveze trgovskih združenj v Konjicah

Ker vsled pomanjkanja prostora nismo mogli objaviti že v prvi številki celotnega poročila o krasno uspelem občnem zboru Zveze trgovskih združenj, objavljamo danes drugi del poročila.

Po domačinu, načelniku konjiškega združenja je povzel besedo predsednik Zbornice za TOI, Ivan Jelačin, ki je med drugim dejal:

Najprej mojo zahvalo za lepe pozdravne besede. Popolna sloga je med nami in ta sloga mora tudi ostati. Kakor je dejal g. predsednik Kavčič: Eni kot redovi, drugi na vodilnih mestih, vsi pa za napredek trgovine in gospodarstva.

Včeraj smo zborovali pet ur, debata je bila precej temperamentna, po zborovanju pa smo prebili še toliko lepih ur v prijetni družbi, da je vladala v naših srcih prava stanovska zavest in solidarnost. Ko smo prišli včeraj sem, nas je sprejelo težko ozračje. To težko ozračje pa je sedaj popolnoma izginilo in prestopljivi so bili tudi vsi neprestopljivi pragi. Veseli nas ta izpremembra, ker sloga jači, nesloga pa tlači. (Odobranje.) Morda bi drugod rekli, da je ta izpremembra ozračja le mal dogodek, za nas pa je bil to pomemben dogodek, ker je pokazal, kako sloga v naših vrstah ustvarja tudi drugod slogo.

G. narodni poslanec Gajšek je nam govoril pristržne in iskrene besede. Včeraj sem apeliral na poslance, da nam pomagajo, da bodo doseženi boljši pogoji za gospodarstvo. Rečem le eno: Če bi vsi poslanci zavzeli takšno stališče, kakor ga je zavzel včeraj poslanec Gajšek, pa bi bili hitro skupaj. (Odobranje.)

Vedno bolj se opažajo škodljive posledice, ker manjka vsake avtoritete med ljudstvom. Ljudje so izgubili vsako zaupanje in naj človek govori ljudem kar hoče, ljudje ne verjamejo. Skoraj bi tudi pri nas že potrebovali Gandhija, ki bi hodil okoli v samih hlačah in peljal s seboj kožo, in morda bi potem ljudje njemu verovali, da ne govori le za svoj žep, ker ga v svojih hlačah itak nima.

Moram ponovno apelirati na našo parlamentarno delegacijo, da nas podpre, ker bo drugače vse naše delo zaman.

Apelirati pa moram tudi na oblasti, da z nami drugače postopajo. Mi vendar nismo nobeni revolucionarji, kakor je naglašil že predsednik Kavčič, mi vendar nečemo nič drugega, kakor da moremo mirno delati. Saj vendar radi vse damo, kar le moremo.

Naj se že upošteva to, da smo mi v sredi med ameriškim velekapitalizmom in boljševiškim kolektivizmom, da smo mi med tema obema skrajnostima edina zdrava sredina. Zato pa smo tudi proti pretirani etatizmu, ker ni ta nič drugega ko boljševizem od zgoraj.

Za naše denarništvo

Treba pa je tudi izpregovoriti nekaj besed v korist našim denarnim zavodom. Naše hranilnice po deželi so omogočile našim malim ljudem eksistenco, ko so jim dajale za nizke obresti denar, da so se mogli osamosvojiti. Pri nas po zaslugi naših hranilnic ni bilo zelenašev, ki bi pobirali do 80 % visoke obresti, kakor se je to dogajalo v južnih krajih. In čeprav je mnogo naših hranilnic nastalo tudi iz strankarskih razlogov, pa moremo vendar reči, da ni bila ustanovljena niti ena brez iskrene želje, da se z njo koristi narodu. Vse te hranilnice so bile narodu v korist, vse so pomagale narodu do boljše eksistence. Mnogo idealizma je bilo v teh hranilnicah in na to ne smemo pozabiti. Danes

pa je vseh teh 800 hranilnic na fleh in vendar se jim noče pomagati.

Toda kam pridemo, če propadejo te hranilnice! In vendar so vse instrument napredka, ki ga ne moremo pogrešati.

Ce ne bo več teh malih denarnih zavodov, potem bo nastalo to, da bo v vsakem kraju zrastel magnat, morda tudi dva, od katerih bo vsak imel svojo banko. Zopet se bodo začela odiranja ljudstva. So to brez dvoma nezdružljive stvari, ki bi jih bilo treba preprečiti. (Odobranje.)

Včasih se nam dajejo lepi nauki o važnosti štedenja. Moramo kar odkrito zavrniti te nauke. Kaj nas bodo drugi učili štedenja, ko pa je ves naš narod vzgojen k štedenju. Pri nas je bilo v navadi, da je dobil otrok kot krstno darilo hranilno knjižico. Tako je leta in leta ves naš narod štedil. A kako je danes? Pred kratkim je prišel k meni trgovec, poštnjak od nog do glave, ki mi je prinesel hranilno knjižico, da mi plača z njo svoj dolg. Bila je to knjižica, ki jo je prejel njegov sin za krstno darilo. Debela solza se mu je ulila po licu, ko je ponudil knjižico, da poravnava svoj dolg. Vsak od vas ve, kaj pomeni takšen korak očeta!

A takšne žrtve hočemo našim poštenim ljudem prihraniti in vemo, da so tudi v drugih pokrajinah poštnjaki, ki so z nami istega mnenja, ki hočejo, da se razmere zboljšajo.

Že včeraj sem omenil, kako je Českoslovaška trikrat zaporedoma pomagala svojim denarnim zavodom, da so premagali naval vlagateljev. Čez noč je dala vlada stotine in stotine milijonov in denarni zavodi so mogli nemoteno delovati naprej. Mala Avstrija je dala za sanacijo Credit-Anstalt nad 1 milijardo šilingov, pri nas pa je Narodna banka dne 1. avgusta čez noč odpovedala kredite denarnim zavodom. Zato se je začela kriza in okenca v bankah so zaprli. Kljub temu pa upam, da bo vztrajnost naših ljudi premagala tudi te težave. Znova apeliram na poslance, da pomagajo, da rešimo, kar je še mogoče rešiti.

Za večjo samoupravo

Največja težava za zboljšanje razmer je v pretiranem centralizmu. To se je zlasti pokazalo pri žitnem režimu in vedno bomo hvaležni ministru Mohoriću, da je pomagal zrušiti ta režim. Vsi so izgubili pri tem režimu, proizvajalec, trgovec in država. Dobiček pa je imel le tisti, ki je kupoval od kmeta bone za 50 %. Zadnji čas je, da so napravili pogreb s tem režimom.

Za carinsko unijo z Bolgarsko

Dotaknem naj se še ene važne stvari. Letos smo obiskali Bolgarsko in tekmo

DOBAVA — PRODAJA

Komanda pomorskega vazduhoplovstva v Divuljah sprejema do dne 7. septembra ponudbe o nabavi motorne gasilske črpalke.

Pri Glavnem sanitetnem slagališču v Zemunu bo dne 5. septembra druga in tretja ofertalna licitacija za nabavo 10.000 kg čiste vate, 100.000 m hidrofilne gaze, 150 tisoč m platna in dne 7. septembra za dobavo 3000 parov usnjenih copat.

Dne 7. septembra bo pri Direkciji drž. železnic v Zagrebu ofertna licitacija za dobavo 6800 m³ gramoza; pri Direkciji pomorskega prometa v Splitu pa za dobavo kovinskega materiala.

Komanda Savske divizijske oblasti v Zagrebu razpisuje dne 18. septembra prvo ofertalno licitacijo za oddajo popravil v večjem obsegu zgradbe Savskega divizijskega vojnega suda v Zagrebu.

dveh tednov, kar smo bili na Bolgarskem, spoznali, da živi tam zdrav, delaven in realističen narod. Dobili smo nova očala in se prepričali, kako napačno smo preje vse sodili, da so vzklikali Srbijanci več ko enkrat, da treba z dosedanjim delom prekiniti. In ko smo se vračali iz Bolgarske, smo vsi bili prepričani, da je naša dolžnost delati za zblizanje z Bolgari. Čas ozdravi vse rane in mora ozdraviti tudi to rano. Mogli pa smo še prav posebno to upati, ko smo videli, kako so se vseh 14 dni poljubovali Srbi in Bolgari. Ko smo to gledali, smo morali in moramo biti prepričani, da je vse to bilo tudi iskreno.

In zakaj tudi ne bi bilo! Poglejte samo na karto! Od Jadranskega pa do Črnega morja segajo jugoslovanski. Nad 20 milijonov ljudi je tu in velikanska naravna bogastva na tej zemlji. In ti naši gozdovi, ti naši rudniki, ta naša polja, vsa ta naša bogastva so, ki privabljajo tujca. Le to bogastvo ga briga in nič drugega. A naše mora ostati to bogastvo in bo tudi ostalo, če bomo združeni in skupno gospodarsko delali.

Prvi korak k temu skupnemu delu je bil storjen s trgovinsko pogodbo, drugi pa naj bo izvršen s carinsko unijo, za katero se je tudi že izjavil naš trgovinski minister dr. Demetrović. Po gospodarski strukturi obeh narodov je ta carinska unija utemeljena in zato naj se tudi naš zbor izreče za to unijo. (Živahno ploskanje in odobranje.) Predlagam, da pozdravimo s tega zborovanja tudi sofijsko zbornico in da ji sporočimo, da smo sklenili, da začnemo delati za carinsko unijo med Jugoslavijo in Bolgarsko. (Dolgotrajno odobranje.)

Izpremembra pravil

Soglasno je bil nato sprejet ta predlog o izpremembah pravil:

- Clen 1 — neizpremenjen.
- Clen 3 — doda se:
- 11. s sodelovanjem v Centralnem predstavništvu Zvez trgovskih združenj kraljevine Jugoslavije.
- Clen 4 — neizpremenjen.
- Clen 5 — neizpremenjen.
- Clen 6 — neizpremenjen.
- Clen 7 — neizpremenjen.
- Clen 8 — med prvi in drugi odstavek — nov odstavek:

V smislu čl. 13 zveznih pravil traja funkcijska doba zveznega predsedstva tri leta. Zato izvolijo včlanjena združenja skladno s funkcijsko dobo predsedstva za tri leta svoje zastopnike za zvezno skupščino.

- Clen 9 — neizpremenjen.
- Clen 10 — neizpremenjen.
- Clen 11 — t. 1 izpade »zveznega predsedstva in« in se glasi 1. »izvolitev nadzorstvenega odbora.«

Kot točka 9. se vstavi: sklepanje o sodelovanju s Centralnim predstavništvom Zvez trgovskih združenj kraljevine Jugoslavije.

- Clen 12 — točka č) — izpade beseda: »predsedstva in« in se glasi: za izvolitev nadzornega odbora... K točki d) se doda: Za sklepe je potrebna absolutna večina.

- Clen 13 — Izpade prvi in drugi odstavek in se na njihovo mesto vnese:

Predsedstvo Zveze sestoji iz zastopnikov včlanjenih združenj.

V predsedstvo Zveze delegirajo včlanjena združenja svoje zastopnike za dobo treh let. Število zastopnikov posameznih združenj, članov zveznega predsedstva, se ravna po številu članstva, včlanjenega v združenja. Vsako včlanjeno združenje ima do 300 članov enega delegata — člana zveznega predsedstva; od 301

Nadaljnji potek občnega zbora

Za predsednikom Jelačinom je pozdravil občni zbor podpredsednik »Merkurja« g. Albin Smerkolj, nato pa je imel daljši in zelo z odobravanjem sprejeti govor predsednik mariborskega združenja g. Ferdo Pintar. Njegov govor priobčimo v celoti, če seveda višje sile ne bodo našo namero reducirale.

Na dnevnem redu je bilo nato tajniško poročilo tajnika Kaiserja. Ob tej priliki se je z glasnim pritrdjevanjem vsega zbora zahvalil predsednik Kavčič tajniku I. Kaiserju za njegovo vestno delo v korist Zveze in trgovstva.

Ker je dolgoletni blagajnik Zveze g. Verovšek bolan, je prečital njegovo poročilo predsednik Kavčič, ki je pri tej priliki predlagal, da se mu pošlje pismeni pozdrav. Z odobravanjem sprejme zbor ta predlog.

V imenu nadzorstva poroča delegat Šporn, da je nadzorstvo pregledalo vse knjige in delovanje Zveze in da je našlo vse v najlepšem redu. Pripominja pa, da so zelo narasle neizplačane doklade in predlaga zato, da se te izterjajo. Dosegle so že višino nad 64.000 Din. Končno predlaga razrešnico.

Vse predloge sprejme občni zbor soglasno, ko tudi **proračun,**

ki izkazuje 164.790 Din. Tu je všteta tudi postavka 7.000 Din kot prispevek centralnemu predstavništvu v Beogradu. Je to nov izdatek, ki pa se bo trgovstvu prav gotovo bogato obrestoval. Kljub temu novemu izdatku pa je proračun za 1.010 Din nižji od lanskega, kar je jasan dokaz, da se je varčevalo, kolikor se je le moglo.

Proračun se krije v smislu čl. 18. zveznih pravil z doklado, ki jo porazdeli skupščina na združenja enakomerno po številu članov. Združenja morejo na nje odpadajočo doklado porazdeliti na svoje člane enakomerno po številu članov, odnosno po davčni, oziroma po gospodarski moči.

do 600 članov dva delegata — člana zveznega predsedstva; od 601 člana do 900 članov tri delegate — člane zveznega predsedstva; nad 900 članov štiri delegate — člane zveznega predsedstva.

Te delegate — člane zveznega predsedstva imenujejo in delegirajo v zvezno predsedstvo uprave posameznih združenj (v smislu čl. 49 pravil združenj trgovcev).

Uprave imenujejo istočasno namestnike, ki zastopajo člana, če je ta zadržan, odnosno stopijo na njegovo mesto, če odstopi ali izgubi pravico ostati član zveznega predsedstva.

Za člane in namestnike članov zveznega predsedstva morejo imenovati uprave le člane svojega združenja, ki uživajo vse potrebne članske pravice v smislu pravil združenja, odnosno zakona o obrti.

Vsakokratno predsedstvo se konstituira na svoji prvi seji ter izvoli iz svoje srede predsednika, potrebno število podpredsednikov in blagajnika. Tajnik je nameščenec Zveze.

Za točko f) čl. 13 se doda nova točka: g) sodelovati s Centralnim predstavništvom Zvez trgovskih združenj kraljevine Jugoslavije.

Ostali členi — neizpremenjeni.

Predhodne odredbe

Te izpremembe veljajo po poteku funkcijske dobe sedanjega predsedstva. Začetkom leta 1936. bodo morale skupščine vseh včlanjenih združenj za tri leta izvoliti svoje zastopnike in namestnike za zvezno skupščino. In tedaj bodo tedanje uprave združenj imenovala za tri leta svoje delegate in namestnike za člane zveznega predsedstva.

Nato je zbor z glasnim aplavzom in soglasno sprejel resolucije.

Zaključek zborovanja

Po kratki debati sklene občni zbor, da bo prihodnji občni zbor zveze v Ljutomeru. Predlog, da bodi občni zbor v Brežicah je ostal v manjšini. Za gotovo pa se je obljubilo, da pridejo za Ljutomero Brežice.

Načelnik Združenja trgovcev v Ljubljani Karl Soss omenja, da praznuje prihodnje leto ljubljansko združenje stoletnico svoje obstoja. Ta pomembni jubilej bo združenje tudi primerno proslavilo in vabi vse trgovce, da se udeležijo te proslave v čim večjem številu.

Delegat Škrbec se spominja velikih zaslug predsednika Kavčiča za ustanovitev vsedrjavne organizacije trgovstva. Z ustanovitvijo centralnega predstavništva v Beogradu je doseženo, da bo vse trgovstvo nastopalo v vseh raznih vprašanjih enotno in da se bo njegov glas slišal po vsej državi. V svoji skromnosti predsednik Kavčič teh svojih zaslug ni niti omenjal, smatra pa zato za potrebno, da jih zato posebej naglasi in obenem predlaga, da zbor

izreče predsedniku Kavčiču za to in tudi vse drugo njegovo delo priznanje. (Vihar no odobravanje.) — Prav tako pa se zahvaljuje tudi predsedniku Zbornice Ivanu Jelčinu, da je bilo vedno složno delovanje med Zbornico in Zvezo. Če bomo tudi v bodoče tako složni, potem ne bo to le nam v korist, temveč tudi v čast vsej državi. Živela naša voditelja! (Dolgotrajno odobravanje je sledilo tem besedam.)

Končno se je zahvalil še načelnik konjiškega združenja Šumer tajniku Kaiserju za vse veliko in vestno delo, ki ga je imel s pripravo občnega zbora. Tudi njegovo zahvalo je sprejel občni zbor z odobravanjem.

Občni zbor je bil zaključen in delegati so se začeli razhajati v ponosni zavesti, da so opravili svojo dolžnost na način, ki je v skladu z lepimi tradicijami slovenskega trgovstva.

Z vzkliki: na svidenje v Ljutomeru so se poslavljali delegati in s prijetnim spominom na Konjice odšli v svoje kraje, da bodo še naprej zvesto na straži za interese naše trgovine in našega gospodarstva.

Zahteve slovenskega trgovstva

Resolucije,

sprejete na XIV. letni skupščini Zveze trgovskih združenj Dravske banovine dne 26. avgusta 1934 v Konjicah.

Za reformo gospodarske politike

Trgovstvo, razpravljajoč o gospodarskem položaju, je sklenilo zahtevati:

1. Zahtevamo, da se omogoči gospodarstvu na osnovi svobodne gospodarske diskusije, da se zdravo in temeljno razpravljanje o vseh važnih vprašanjih in problemih.

2. Naša notranja gospodarska politika ni v skladu s potrebami gospodarstva.

Nujno je potrebno, da se naša notranja gospodarska politika preustroji v tej smeri, da:

bodoča gospodarska politika temelji na načelu objektivnega in pravičnega zastopanja in pospeševanja blagostanja vseh delovnih stanov na pošten in pravični porazdelitvi dobrin in bremen. Naroda naj ne razkrajata politična in verska pripadnost, marveč naj ga, baš nasprotno, združuje za naprej določeno gospodarsko delo.

Gospodarski krogi streme za tem, da se težnje gospodarstva v naši gospodarski politiki bolje uvažujejo in ugotavlja, da za mnoge težnje ne najde pravega razumevanja.

Radi tega trgovstvo ugotavlja, da je nujno potrebna reforma gospodarske politike, ki naj se izvede tako, da bodo zastopani v narodnem predstavništvu vsi delovni stanov po svojih stanovskih organizacijah; a predhodno naj se upostavi gospodarski svet, katerega člani odpošljejo svobodno izvoljene uprave gospodarskih korporacij.

Prav tako je potrebna dekoncentracija državne uprave v tem smislu, da se v najširši meri prenese na banovine gospodarsko-kulturno, socialno, pa tudi finančno upravno delo in da se o tem v interesu gospodarstva razbremenijo državna centralna uprava.

Proti davčni preobremenitvi

Trgovstvo ugotavlja, da je davčna obremenitev presegla meje znosljivosti in plačilne sposobnosti.

Zaradi velikega padca prometa, zaradi na minimum znižanega zaslužka in zaradi pomanjkanja vsakega cenene kredita — trgovina naglo propada.

Eden izmed važnih vzrokov propadanja te važne gospodarske stroke je,

velika neskladnost, ki vlada med znatno obnemoglo plačilno zmožnostjo davčnih obvezancev in vedno večjimi javnimi dajatvami.

Ta neskladnost slabi gospodarsko moč trgovine, ker ji te prekomerne dajatve odjemljejo rezerve, iz katerih naj bi se ustvaril domači kapital, ki bi dal pobudo za krepkejši napredek kmetijske proizvodnje in industrije.

Strojni oddelek direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do dne 4. septembra ponudbe za dobavo 125 parov cokelj z lesenimi podplati.

Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani sporoča v zvezi z razpisom nakupa pšenice za vojsko ki so je pričel z dnem 20. avgusta t. l., da je glavni nabavni center komisije Maribor (uprava garnizona). Cena pšenice je 1:15 Din (en Dir. petnajst par) za kg pšenice.

Vsa težka davčna obremenitev je na malem in srednjem gospodarju. Velika industrija, ki je pretežno v rokah tujega kapitala, prenaša svoj zaslužek v inozemstvo in prispeva sorazmerno le malo k finančnim potrebam.

Čezmerna davčna obremenitev trgovine postaja nepravilna, če pogledamo na ogromni blagovni promet nabavljalnih in konzumnih zadrug, ki uživajo pri svojem poslovanju, pri dobavi blaga, pri prevoznih stroških in pri prodaji blaga take ugodnosti, da znaša izguba na davkih iz tega združnega prometa za državo mnogo milijonov dinarjev.

Vsa ta izguba ki jo povzročata v državnih financah tuji kapital in neobdačeno poslovanje nabavljalnih in konzumnih zadrug, pada v pretežni meri na malega gospodarja v obliki zvišanih davkov.

Vse v poslednjem času zvišane davščine in trošarine so posredno in neposredno najbolj prizadele vso našo trgovino.

Zato je nujna potreba, da se v skladu z reformo naše notranje gospodarske politike reformira tudi finančna politika v tem pravcu:

1. da se porazdele davki sorazmerno po gospodarski moči stanu;

2. da se ukinejo vsi privilegiji nabavljalnih in konzumnih zadrug in vseh drugih ustanov, ki uživajo razne davčne ugodnosti;

3. da se izvede reforma zakona o neposrednih davkih v pogledu na kontingentiranje pridobnine, določitev davčnega minimuma;

4. izpremembo načina sestave davčnih odborov tako, da člani davčnih odborov imenuje stanovska organizacija in ne občine;

5. ustavitev davčnih rubežni, dovolitev obročnih odplačil in na olajšavo dajatev in predpisov, ki obremenjujejo izvoz.

Obrestna mera se mora znižati

Med važne probleme naše trgovine spada tudi kredit. Kreditne prilike naše trgovine so postale v poslednjih letih nevzdržne. Zaščita kmeta je prinesla trgovcu zamrznenje visokih vsot; nelikvidnost denarnih zavodov je odvzela možnost razpolaganja s prihranki in povzročila pomanjkanje denarja.

Kredit trgovstva so ostali kljub zaščiti kmeta in kljub zaščiti denarnih zavodov — nezaščiten in po večini vseh težkoč, s katerimi se bori trgovina, so trgovski dolgovi izpostavljeni prisilnemu izterjavanju.

Ob ustavitvi kreditov in ob slabih splošnih finančnih prilikah je zamrla vsaka volja za investicijsko gibanje v trgovini.

Zato zahteva trgovstvo:

1. Narodna banka naj zniža eskontno obrestno mero na višino, ki jo ima večina ostalih držav, odnosno na največ 5%. Narodna banka naj postane regulator obrestne mere.

2. Narodna banka naj, kar so storile druge države, podpre denarne zavode s krediti, v svrhu njihove zopetne likvidnosti.

3. Uvede naj večje in direktno kreditiranje trgovine.

Za izpremembo obrtnega zakona

Z ozirom na nejasnosti, ki jih povzročajo predpisi zakona o obrtnih in ki dopuščajo različna tolmačenja, je potrebna novelizacija tega zakona.

Novelizacija zakona o obrtnih naj v načelu prizna večjo pristojnost reševanja poslov banskim upravam, da bi mogle te v okviru zakona same odločati v stvareh, ki se tičejo gospodarskih, kulturnih in socialnih prilik trgovine dotičnega banovinskega področja.

Posebno pa zahteva trgovstvo, da se z novelizacijo zakona o obrtnih uredi:

1. Učna doba trgovskih učencev naj znaša tri leta.

2. Ukinje naj se krošnjarstvo za vse vrste blaga, izvzemši izdelkov domače hišne industrije, ki pa morajo biti v dovoljenju naštetih.

3. Iz zakona naj se izločijo določbe o posecanju zasebnikov po potnikih s kakršnimkoli blagom.

4. Otvoritev prodajalnih industrijskih podjetij naj bo vezana na prijavo trgovskega obrta ter naj bo podvržena plačilu vseh davščin.

5. Izpremeni naj se § 19. (4) zakona o obrtnih in odvzame pravica obrtnikom, da bi po treh letih samostojnega obrtovanja mogli otvarjati trgovske obrate, za katere je potrebna izobrazba. Obrtnik naj bi imel pravico zaprositi za dovoljenje izvrševanja trgovskega obrta le za sorodno stroko.

VABIMO VAS!

LJUBLJANSKI VELESEJEM
1. — 10. IX. 1934

Železniška izkaznica za 50%, popust na železnice se dobi na vseh postajah po Din 5.—.

40.000 m² — 15 razstav:

Glasbena — umetniška — higijska — izseljenska — ribarska — perutnina, koz, ovac, psov — arhitektonska — „Weekend“ — hranilniška — poštništvo — radio — živila.

Festival

SLOVANSKIH PLESOV

Tekmovanje harmonikarjev
Velikomestno zabavišče

Terjatve trgovcev naj se iz zaščite izločijo

Trgovstvo je v načelu proti vsaki zaščiti. Vse dotlej pa, dokler trajajo druge zaščite, zahteva tudi trgovstvo za sebe zaščito. Trgovstvo, ki je zašlo v plačilne težkoče zaradi zamrznenja kmečkih dolgov in zaradi nelikvidnosti denarnih zavodov, je z nezadovoljstvom ugotovilo, da je kr. vlada načrt uredbe o ureditvi plačil trgovcev, ki ga je predložilo ministrstvo za trgovino in industrijo, umaknila.

Trgovstvo zahteva, da se za aktivne, a po kmečki zaščiti in nelikvidnosti denarnih zavodov v plačilne težkoče zašle trgovce, izda uredba o ureditvi plačil po predlogih, ki so jih predložile trgovske stanovske organizacije.

V pogledu uredbe o zaščiti kmeta zahteva trgovstvo, da se terjatve trgovcev izločijo iz zaščite.

Za naš lesni izvoz

V razpravi o gospodarskem položaju je skupščina obravnavala tudi o težavnem stanju naše lesne trgovine in ugotovila, da so zaradi propadanja te važne narodno-gospodarske stroke potrebni nujni ukrepi za zboljšanje njenega položaja.

Zlasti pa zahteva trgovstvo odločno:

1. V notranje trgovstvo pogledu naj se olajšajo predpisi, ki ovirajo izvoz lesa. Posebno težko prizadenejo naše lesne izvoznike čezmerno visoke prevozne tarife.

Sosedne države — izvoznice lesa — dajejo izvoznikom lesa velike ugodnosti v ugodnostnih prevozninah, v izvoznih premijah, kar povzroča našemu izvozu, ki trpi na visokih stroških prevoza po železnici, občutno konkurenco.

Trgovstvo apelira na kr. vlado, da z ozirom na velike ugodnosti, ki jih uživa Avstrija na lesnem tržišču v Italiji, da z znatnim znižanjem prevoznih tarif možnost bodočega izvoza lesa v Italijo.

2. Mnogo težkoč povzročajo našemu izvozu razni devizni predpisi, zlasti pa: odredba, s katero je uvedena predložitvena potrdila o plačanih davkih v svrhu izdaje izvoznega uverjenja; cenik za zavarovanje valute je dosledno previsok in izvozniki v nobenem primeru ne dosežejo v ceniku določenih cen, kar povzroča težkoče pri

kritju uverjenja; rok za kritje uverjenja je mnogo prekratek in uverjenje z ozirom na netočno plačilo kupcev v določenem roku ne more biti krito; tudi se ne upošteva v kritje uverjenja denar, ki ga dobi izvoznik po denarnem zavodu ali osebno od kupca.

Z ozirom na te težkoče, ki ovirajo naš izvoz lesa, zahteva trgovstvo:

a) da se z ozirom na katastrofalno stanje lesne trgovine, ki se nanaša tudi na točno izpolnjevanje davčnih obveznosti, ukine pogoj, da se izda izvozno uverjenje na podlagi predloženega potrdila o plačanih davkih. Lesni izvoznik bo mogel izpolnjevati svoje davčne dolžnosti, če mu bo dana možnost izvoza in s tem možnost pridobiti denar tudi za kritje davčnih obveznosti;

b) cenik za zavarovanje valute naj se vedno prilagodi dejanskim cenam posameznih vrst lesa za izvoz;

c) rok za kritje uverjenj naj znaša vsaj dva meseca, ker je v sedaj določenem nemogoče kritje uverjenja do določenega roka;

č) za kritje uverjenja naj se upoštevajo tudi plačila, ki se izvrše po zasebnih denarnih zavodih ali osebno po kupcu.

3. V zunanje-trgovinskem pogledu zahteva trgovstvo:

a) da se doseže preferenčna ugodnost, ki jo po gospodarskem sporazumu med Italijo in Avstrijo uživa Avstrija, tudi za naš izvoz lesa v Italijo. Ugodnosti, ki jih Italija nudi v tarifnem in carinskem pogledu Avstriji, so povzročile zastoj našega izvoza lesa v Italijo ter so ukrepi za omiljenje tega položaja nujni.

b) Glede ureditve izvoza lesa na ta način, da se ustanovi kontrolni urad v Beogradu, izjavlja trgovstvo, da se s to centralizirano ustanovo ne strinja, ker ta ureditev povzroča težkoče pri izvozu. Zahteva, da se revidira uredba o kontroli izvoza lesa v toliko, da se ustanove v njenem okviru kot izvršilni organi določb uredbe Organizacije izvoznikov lesa pokrajinski odbori po lesnih področjih (Ljubljana, Zagreb, Sarajevo, Sušak).

c) Ob neugodnih denarnih prilikah in ob padcu cene in produkcije ter izvoza je zašlo naše lesno trgovstvo v težaven kreditni položaj. Lesna trgovina, kot važna narodno-gospodarska stroka, hira in ne more pridobiti inozemskih trgov, ker zaradi popolnega pomanjkanja kreditov ne more prevzemati večjih naročil.

V interesu izvoza našega lesa je in zlasti še, ker tvori les važno postavko tudi v naši trgovinski bilanci, da se izvoznikom lesa nudijo obratom primerni krediti od strani državnih denarnih zavodov.

Trgovstvo apelira na kraljevsko vlado in na resorna ministrstva, na narodne poslance, da tem perečim vprašanjem obstoja lesne stroke in bodočega izvoza posvetijo vso pažnjo.

Proti vsaki monopolizaciji sadne trgovine

Trgovstvo, razpravljajoč o tem težavnem položaju izvoza sadja, odločno zahteva, da se nujno stori vse, da se omili položaj, da se izloči »Prizad« iz akcije za izvoz sadja, da se ukine centralizacija izvoza sadja ter prepusti neomejeno izvoz sadja usposobljenim izvoznikom v prosto trgovanje. Pač pa naj vlada skrbi in pripravi za naš izvoz sadja dobre inozemske trge z dobrimi trgovskimi pogodbami, pri katerih naj sodelujejo strokovni eksperti.

Ker bi pomenil polom sadnega izvoza milijonsko škodo trgovcem in producentom in ker bi bil tudi v največjo škodo za naše gospodarstvo in ker škoduje tudi našemu ugledu v inozemstvu — so ukrepi nujni.

Za zboljšanje lokalnega prometa

Razpravljajoč o prometnih prilikah v Dravski banovini je trgovstvo ugotovilo, da se doslej niso izpolnile dolgoletne tež-

Dne 7. septembra bo pri generalni direkciji drž. železnice v Beogradu ofrtna licitacija za dobavo raznih svedrov. (Pogoji so na vpogled pri strojnem oddelku Direkcije drž. železnice v Ljubljani, Ljubljanski dvor, soba 194, vsak delavnik med 10. in 12. uro.)

Dne 10. septembra bo pri Upravi policije v Zagrebu ustmena licitacija za dobavo 650 novih dežnih plaščev.

Dne 22. septembra bo pri Upravi državnih monopolov v Beogradu I. ofrtna licitacija za dobavo belega papirja za tobačne tvornice. Vzorec papirja je na vpogled v Zbornici.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

nje in zahteve trgovstva v teh prometnih zadevah:

1. Ozkotirna železniška proga Poljčane-Zreče povzroča gospodarskim krogom konjiškega sreza velike težkoče, ki so zvezane z visokimi režijskimi stroški. Po ozkotirni progi Zreče-Poljčane prevoženo blago se mora na postaji v Poljčanah pretovoriti na normalnotirno progo, kar je zvezano z velikimi režijskimi stroški, ki ovirajo razvoj izvoznih strok tega okraja.

Ker je ozkotirna proga eden najvažnejših vzrokov težkega položaja gospodarskih krogov konjiškega okraja, zahteva trgovstvo, da se kljub vedno zatrujoči izjavi o pomanjkanju kredita razširi proga Poljčane-Zreče v normalnotirno progo.

2. Dolgoletna želja prekmurskih gospodarskih krogov po otvoritvi proge Hodoš-Kotormany se doslej ni izpolnila kljub dokazani in mnogo let poudarjeni potrebi po otvoritvi te proge, ki bi neposredno vezala izvoznih poljskih pridelkov bogato Prekmurje s sosednimi državami.

Trgovstvo apelira na vse odločujoče činitelje, da tej težnji gospodarskih krogov Prekmurja končno ugrade in poskrbe, da se proga Hodoš-Kotormany otvori.

3. Dolga leta se bore slovenski gospodarski krogi za zgraditev zakonsko projektirane železniške proge Kočevje-Sušak. Ta proga je v še večji meri pa gospodarsko in zunanje-trgovinsko važna.

Odvzela naj bi možnost izvoza in tranzita na Trst in Reko, kar bi pomenilo ojačenje naših domačih luk.

Trgovstvo ponavlja svojo zahtevo po zgraditvi te proge, ki je z zakonom predvidena in apelira na merodajne činitelje, da tej težnji po čimprejšnji zgradbi te potrebne proge ustrežejo.

4. Obmejna postaja Gornja Radgona ne odgovarja sedanjemu mnogo narastlemu prometu obmejne postaje. Nemogoče je vršiti posle železniške, carinske uprave v majhnih, tesnih prostorih postaje. Skladišče ne odgovarja potrebam izvoza. Mnogo premajhno skladišče škoduje tudi ugledu naše države, vzrok več, da se ta nedostatek odpravi.

Trgovstvo zahteva zato, da se železniška postaja v Gornji Radgoni prilagodi čimprej potrebam prometa.

Produkcija premoga se je povečala

Produkcija premoga v slovenskih premogovnikih je znašala v juniju 87.782 ton. (V maju 1934 82.898, v juniju 1933. pa 75.773 ton).

Premoga pa se je prodalo letos v juniju 80.282 ton, v maju 74.798 in lani v juniju 68.780 ton. Oddaja železnicam se je dvignila od 27.294 na 30.935 ton, industriji pa od 34.637 (v lanskem juniju) na 37.756 letos.

Zaloge so v juniju narasle od 76.276 na 78.553 ton, kar je običajni sezonski pojav.

V primeri s prejšnjimi leti je znašala produkcija v prvem polletju:

leta 1932	645.594 ton
leta 1933	553.501 ton
leta 1934	586.492 ton

Letos je bila torej produkcija večja ko lani, a znatno manjša ko v letu 1932, ko je tudi že vladala kriza.

V prvem polletju pa se je prodalo premoga

	industriji	železnicam
leta 1932	190.208	256.219
leta 1933	207.397	198.074
leta 1934	225.880	228.201

Delavcev je bilo zaposlenih v juniju 5678, za 15 več ko v maju. Lani v juniju je bilo zaposlenih 5655, predlani pa 6392. Šihtov pa je bilo v juniju 1934 116.955, v juniju 1933 99.833 in v juniju 1932 125.596. Povprečno je prišlo na rudarja v juniju 19 šihtov.

Zaslужek delavstva pa je znašal: letos v juniju 5.133.000 Din, v juniju 1933 4 milijone 454.000 in v juniju 1932 6.040.000 Din.

Skupno so znašale delavske mezde v prvem polletju

1932	45.584.000 Din
1933	33.174.000 Din
1934	32.937.000 Din

Kljub zvišani prodaji in produkciji so torej delavske mezde nazadovale.

Položaj v sadni trgovini

Upajo, da bo zaradi slabe vinske letine šel sadjevec v denar po primerni ceni.

Iz Slovenije se je dosedaj izvozilo skupno 417.000 kg jabolk in 4600 kg hrušk. Na prvem mestu je glede izvoza jabolk Češkoslovaška, kamor smo prodali 180 tisoč kg. Na drugem mestu je šele Nemčija s 160.000 kg, na tretjem mestu Avstrija s 66.000 kg. V druge tuje države dosedaj še nismo izvažali, razen na Švedsko, kamor je podjeten trgovec poslal 11.000 kg jabolk ter tudi dosegel znosno ceno.

Zanimanje inozemstva je še vedno zelo zmerno. Zaenkrat je prispelo v Maribor nekaj trgovcev iz Češke, ki pa še niso pričeli nakupovati, ker ponujajo prenižke cene. Vsa trgovina je letos osredotočena v Mariboru, kjer so se razvile v hotelih Orel in Meran ter kavarni Jadran prave sadne borze. Le da je na njih malo živahnosti, veliko ponudbe in malo povpraševanja. Srednjerano sadje nam bo ostalo povečini doma. Predvsem sorta »grafenštajnc« in »kardinal«, ki so letos izredno dobro obrodile ter dale kvalitetno prvovrstno blago, za katerega je res škoda, da ga moramo sprešati v jabolčnik. Pa tudi za pozne sorte je še malo zanimanja. Tako zlasti za »kanadko«, ki gre v glavnem v Francijo. Dosedaj še niso pokazali Francozi nobenega zanimanja za kanadko in bati se je, da nam bo letos tudi ta ostala doma.

Nekoliko živahnejši je postal notranji trg. Seveda pa se tu dosega le nizke cene, ki niso v nobeni primeri z rizikom in stroški. Štajerski trgovci pošiljajo jabolka na ljubljanski in zagrebški trg s tovornimi avtomobili; ker je računati tu le z nadrobno prodajo, ni dobiček v nobeni primeri s trudom in rizikom. Pa vendar so navezani na ta način prodaje, da si vsaj nekaj rešijo, ker so investirali težke tisočake za nakup jabolk, ki so jih morali prevzeti od pridelovalcev.

Zastoj v sadni trgovini je prinesel tudi celo vrsto pravnih sporov, ki se bodo še morda reševali pred sodiščem. Kmet grozi trgovcu, ki je sadje zaaral, pa ga sedaj ne more prevzeti, ker sam ne ve, kam z njim, trgovec grozi zopet s tožbo sindikatu, ki je dal naročilo za nakup sadja v zupanju, da se bo izvoz odprl, čim so prišle izvoznice. En udarec je zvezan z drugim.

Na nemškem trgu se je cena nekoliko popravila. Dočim je znašala še pred nekaj

dnevi 16 mark, je sedaj 18 RM. Vendar je izvoz tudi še pri tej ceni nerentabilen zaradi nesrečnega pogoja, da se mora sadje izvažati v zabojih in ne rinfusa. V trgovskih krogih se mnogo ugiba, kdo je zakrivil ta pogoj, ki nam letos ubija sadni izvoz v Nemčijo. Nemški trgovci pravijo, da jim je popolnoma vseeno, kako izvažamo jabolka: ali v zabojih ali brez njih: Seveda bi bilo v interesu našega izvoza, da bi izvažali sadje čim boljše pakirano in opremljeno, magari vsak sadež posebej v svilem papirju. Vendar pa zaenkrat tak način opreme nima smisla, dokler se nam ne izplača. Ni namreč mogoče doseči na nemškem trgu za jabolka v zabojih sorazmerno višje cene, zato pa so stroški, ki so zvezani s pakiranjem, neprimerno višji. Vagon jabolk (10.000 kg) pride pri nakupni ceni 1 Din za kg postavljen na nemško mejo franko Passau v zabojih 34.982 Din. Res da znaša pri zabojih refakcija 5 RM, ter dobi trgovec od tega pri vagonu povrnjenih okoli 6000 Din (zaenkrat so samo še obljubljeni), tako da bi znašali vsi stroški faktično potem 28.982 Din. Pri ceni 16 RM, ki je vladala še do včeraj, pa dobi za ta vagon v srečnem primeru samo 26.400 dinarjev, tako da ima čisto izgubo! — Pri pošiljatelj ali rinfusa odpadejo stroški za zaboje, odpade visoka carina, dražji fitopatološki pregled, tako da se izvoz faktično izplača: kajti vagon pride postavljen v Passau na 24.082 Din, pri povrnitvi refakcije Din 1000— na okoli 23.000 Din, izkupi pa trgovec zanj prav toliko, kakor če ga odpremi v zabojih. Ker izvažata letos Avstrija in Madjarska zgodnje sadje v razsutem stanju v Nemčijo, bi ga prav tako lahko izvažali tudi mi. V trgovskih krogih vlada prepričanje, da ima edini Prizad interese na zabojih, to pa radi razlike v premiji: pri izvozu jabolk v zabojih plača Nemčija 5 RM premije, alla rinfusa pa samo 1 RM. Dobršen del premije si pa pridržijo Prizad.

Gibanje obrtništva na področju zagrebške obrtniške zbornice

V juliju je na področju zagrebške obrtniške zbornice prijavilo na novo obrt 222 obrtnikov, odjavilo pa 77, začasno pa je ustavilo obratovanje 20 podjetij, da se je število obrtniških podjetij pomnožilo v juliju za 125 podjetij.

Zunanja trgovina

Madjari nezadovoljni z rimskim sporazumom

V madjarskih listih se pojavljajo vedno bolj pogosto kritike o rimskem sporazumu, ki da je bil v korist samo Avstriji, dočim je Madjarski v škodo. Tako je bilo razmerje blagovnega prometa med Avstrijo in Madjarsko še pred dvema letoma 1:2 v korist Madjarske, v začetku letošnjega leta je padlo na 1:1,5, po uveljavitvi rimskega sporazuma pa celo na 1:1,3. Madjarska si mora zato poiskati novo gospodarsko orientacijo, ker drugače se ne more zboljšati njena trgovinska bilanca.

Neugoden položaj na mednarodnem trgu z volno

Zaloge volne so se tako v Avstraliji ko v Južni Afriki v primeri z lanskim letom zelo povečale, dočim je na drugi strani računati z manjšim povpraševanjem po volni. Predvsem je gotovo, da bo Nemčija v prihodnji sezoni uvozila mnogo manj volne. Avstralski proizvajalci volne so bili nadalje zelo zadeti z italijanskimi uvoznimi omejitvami za volno. Zmanjšanje števila zavarovanih delavcev v angleški volneni industriji dokazuje, da se je tudi tu položaj poslabšal. Že lani je sicer Avstralija prodala manj volne, ko predlanskem, toda cena volne je narasla in kljub manjšim prodanim količinam je bil izkupiček znatno večji. Letos pa se je bati, da padejo tudi

cene. Zato nameravajo avstralski izvozniki volne zadržati veliko blaga in na ta umeten način dvigniti cene. Je to prvič v zgodovini trga z volno, da si skušajo izvozniki Avstralije pomagati na ta umetni način. Avstralska vlada bo najbrže dala proizvajalcem volne 6 milijonov funtov na razpolago, da bodo mogli zadržati volno.

Madjarska bo dovolila izvoz pšenice le proti zdravi valuti

Radi neznatnega žetvenega presežka namerava madjarska vlada izvoz za blagovne penge po možnosti preprečiti. Zlasti pšenica bi se smela izvažati le proti plačilu v zdravih valutah. Minimalne zaloge rži pojdejo v Avstrijo, izvoz ječmena pa ne bo dovoljen niti proti plačilu v zdravih valutah. Znatne količine koroze pa se bodo smele izvoziti proti plačilu v blagovnih pengih le, če je njen izvoz drugače nemogoč.

*

Nova trgovinska pogodba med Poljsko in Nemčijo bo v kratkem podpisana. Stavljena je na podlagi absolutne reciprocity. Poljska bo izvažala v Nemčijo živila in sirovine, iz Nemčije pa bo uvažala industrijske izdelke in zlasti kemične.

Avstrija je zvišala Poljski uvozni kontingent za prešiče. Dočim je lani uvozila Poljska v Avstrijo 84.500 prešičev, jih je letos samo v prvem polletju uvozila 53.500.

Cene za vse vrste tiskovnega papirja je znižala Poljska za 5 do 8 odstotkov.

Dobava prodaja

Direkcija drž. rudnika Senjski rudnik sprejema do dne 3. septembra ponudbe o dobavi 30.000 kg portland-cementa, do dne 10. septembra pa o dobavi 30.000 kg portland-cementa, 400 kg jekla, 2 priprav za rezanje ovojev na ceveh in 35 parnih ventilov iz litega železa.

Dne 5. septembra bo pri Inženjerskem odeljenju Komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu tretja ofertalna licitacija za popravilo podov v sobah vojašnice Krste Frankopana v Zagrebu; dne 11. septembra bo II. ofertalna licitacija pri isti komandi za razširitev vojaškega objekta v Gerovu.

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do dne 6. septembra ponudbe o dobavi 10.000 kg portland-cementa in 1700 kg navadnih klinev.

Dobava drv. Komanda dravskega žandarmerijskega polka v Ljubljani sprejema do 1. septembra ponudbe o dobavi 150 do 200 m³ bukovih drv. (Pogoji so na vpogled pri komandi).

Gradba vojaškega objekta v Makovem Hribu se odda na ofertni licitaciji dne 3. septembra pri inženjerskem oddelku Komande savske divizijske oblasti v Zagrebu. (Pogoji so na vpogled pri oddelku.)

Dne 3. septembra bo pri skladišču 1. oddelka vojno-tehničnega zavoda v Sarajevu ofertna licitacija za dobavo 50 kub. metrov bukovih desk. (Pogoji so na vpogled pri oddelku.)

Dne 3. septembra bo pri generalni direkciji v Beogradu ofertna licitacija za dobavo 34.415 kg železne žice, 80 kg palic za varjenje železa, 220 kg specialnih palic za električno varjenje, 730 kg medenine, 495 kg praha za avtogenično varjenje. — (Pogoji so na vpogled pri strojnem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani, Ljubljanski dvor, soba 194 vsak delavnik med 10. in 12. uro).

Minerska komanda Kumbor sprejema do 6. septembra ponudbe o dobavi naprave za zadrževanje jeklenih verig.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 3. septembra ponudbe o dobavi 25 svetilk za čolne, 20 parov spojk za tlačne cevi, 20 kg amonijaka, 20 kg solne kisline, 10 kg železnega sulfida, 3000 kosov filter-papirja, raznih aparatov, porcelanastih predmetov, epruvet, cevi iz kavčuka, termometrov, areometrov, električne peči itd.; do 4. septembra pa o dobavi 305 kg zelenega volka v prahu, 460 kg arzenika, 125 kg oksida.

Dne 5. septembra bo pri inženjersko-tehničnem oddelku Komande mornarice v Zemunu pismena licitacija za dobavo raznega elektro-inštalacijskega materiala. — (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 6. sept. ponudbe o dobavi 5000 kg železne pločevine, 5100 pol papirja in 100 pol papirnate lepenke, raznih glasbenih instrumentov in delov za iste ter muzikalij; do 9. septembra o dobavi orodja, vijakov, pločevine, žice, raznih tkanin, linoleja, 2000 kg bakra, 800 kg elektrod; do 10. septembra o dobavi 200 kg kositra, 500 kg cinka, 800 kg katrana, 1120 kg smole, 1400 kg kolofonije, 30 kg parafina, 460 kg stearinske kisline, 3 kg čebelnega voska; do 11. septembra o dobavi 520 kg solvent nafte, 50 m² furnirjev, ventilov, 100 kg klingerita in 10 kg kaučuka; do 12. septembra o dobavi 800 kg katraniranega motvoza, 2000 kg lanenega motvoza, 2 kg konoplje, 300 kg lanene jadrenine, 250 kg svinčenega belila, 100 kg svinčenega minija, 220 kg železnega minija, 230 kg barv, 65 kg lanenega firneža.

Dne 4. septembra bo pri Direkciji drž. železnic v Ljubljani tretja pismena licitacija za oddajo kolodvorske restavracije na postaji Pragersko v triletni zakup.

Dne 13. septembra bo v inženjerskem odeljenju Komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu prva ofertalna licitacija za razširitev dveh vojnihih objektov v šumi »Kozjača« pri Karlovcu.

Strojni oddelak direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do dne 4. septembra ponudbe o dobavi kavčukastih cevi za avtogeno varjenje in kavčuk zagostk.

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke. Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Po svetu

Za bolgarskega poslanika v Moskvi bo imenovan profesor Mihačev.

Avstrija bo baje v Ženevi zahtevala, da se ji dovoli večje zunanje posojilo, da se s tem honorira njen boj za neodvisnost, ki da je bil le v interesu veselil. To posojilo potrebuje Avstrija tudi zato, ker so stroški za vzdrževanje njene večje oborožene sile preveliki. Vseeno mislimo, da diplomati v Ženevi ne bodo tako zelo na glavo padli, da bi o avstrijskem predlogu sploh resno razpravljali.

Avstrijska vlada je razpustila vse organizacije Landbunda, ker da je ta paktiral z narodnimi socialisti.

Močni oddelki policije so skušali preiskati vojašnico hajmverovcev v Floridsdorfu na Dunaju. Hajmverovci pa so se preiskavi uprli in šele po enournem boju je mogla policija izvesti svojo namero.

Dunajski podžupan dr. Winter je objavil na avstrijsko vlado odprto pismo, v katerem ostro zahteva, da se vlada spozna z delavstvom, zlasti s starimi socialno demokratičnimi voditelji. Vlada naj ne kopira več napake na napake.

Pravi namen Schuschniggovega potovanja v Francijo je bil, da dobi Avstrija novo zunanje posojilo.

Avstrijski Landbundovi pridejo pred vojaško sodišče, ker so obtoženi veleizdaje.

Bivši podkancelar in vodja Landbunda dr. Winkler je izjavil, da bo nastopil s senzacionalnimi odkritji o majorju Feyu, če bi ta še naprej intrigiral proti njemu.

Čeprav bo plebiscit za Posaarje šele januarja, se je vendar že začel boj za Posaarje z vso strogostjo. V Koblenzu je bil v nedeljo velik shod hitlerjevcev, na katerem je govoril sam Hitler. Rotil je Posaarčane, da glasujejo za Nemčijo in zagotavljali jim je, da bodo varovane vse njih verske pravice. Zborovanja se je udeležilo okoli 100.000 ljudi.

Posaarčani pa so imeli v Sulzbachu svoj protishod, katerega se je udeležilo 70.000 Posaarčanov vseh strank, razen Hitlerjevcev. Izrekli so se proti Hitlerjevi Nemčiji in za dosedanje stanje, da ostane Posaarje pod nadzorstvom Društva narodov.

Hitler je v svojem govoru apeliral tudi na Francoze, da se izjavijo za sodelovanje z Nemčijo, kar bo sedaj tem lažje, ker bo z rešitvijo posaarskega vprašanja odpravljen zadnji vzrok nesoglasja. Iz komentarjev francoskih listov pa je razvidno, da v Franciji Hitlerjevemu apelu ne verjamejo.

Hitler je prenehal z odpušcanjem ljudi napadalnih oddelkov. Tudi v drugih njegovih ukrepih se vidi njegovo prizadevanje, da zopet pridobi zaupanje SA oddelkov.

Markiz Palavicini je ostro nastopil proti Gömbösovi politiki, ki da je hipnotiziran od nemškega militarizma in od zunanje ministra Kanye, ki je prepričan pristaš narodnega socializma. Gömbösova politika da bo Madjarski odtujila Italijo in Avstrijo, ki ne moreta biti za barbarsko narodno socialistično politiko.

Madjarska vlada uradno demantira, da bi nameraval Gömbös odpotovati v Rim.

Velika važnost se pripisuje v madjarskih političnih krogih potovanju Gömbösa v Varšavo. Predvsem bo skušal Gömbös pripraviti Poljsko do tega, da posreduje med Madjarsko in Malo antanto, ker se skuša Madjarska gospodarsko preorientirati. Ta preorientacija naj bo v zvezi z blokom, ki naj bi segal od Poljske pa do držav srednje Evrope in deloma tudi južno.

Poljska je sporočila Franciji svoje pogoje za sprejem vzhodnega pakta. Prehod skozi poljsko ozemlje je ruskim četam dovoljen le, če jih Poljska sama pozove. Poljsko litovski spor je treba urediti ter rešiti tudi vprašanje Vilne. 3. Francija mora Poljsko obvestiti o vseh svojih diplomatskih akcijah v Evropi, da bi bilo podobno preseñenje ko rusko-francoska pogajanja za vzhodni pakt izključeno.

Pogajanja med Vatikanom in Španijo za sklenitev konkordata potekajo ugodno in bo konkordat sklenjen najkasneje do 23. septembra.

Posebna skupina angleških parlamentarcev obišče Mandžurijo, da se osebno prepriča o tamošnjih razmerah.

Japonski finančni minister izjavlja, da ne veruje v možnost vojne na Daljnem vzhodu. Med tem pa se tako z japonske ko z ruske strani z vedno večjo vneto množje vojne priprave.

Pred otvoritvijo velesejma

»Ljubljana v jeseni« podaja vsakokrat v zaokroženi obliki raznovrstne razstave kulturne in gospodarskega značaja. Kako zanimive in priljubljene so te razstave prireditve pri občinstvu, dokazuje že samo to, da je obisk v jeseni čisto močnejši kot ob pomladanskem velesejmu. Tudi letos bo »Ljubljana v jeseni« razgibala naše mesto. Razstava bo podala mestu praznično obležje in desetisočglave množice iz vseh krajev naše prostrane domovine in inozemstva bodo prihiteli v belo Ljubljano, da si ogledajo našo izredno zanimivo in pestro kulturno in gospodarsko razstavo — zrcalo dela našega kulturnega in gospodarskega življenja. Razstava »Ljubljana v jeseni« bo plod tisočerihih pridnih rok in duha kmeta, delavca, obrtnika, gospodarja, gospodinjice, kulturnega delavca in znanstvenika.

Vabila k otvoritvi jesenskega Ljubljanskega velesejma od 1. do 10. septembra so razposlana. Če komu vabilo pomotoma ne bi bilo dostavljeno, naproša velesejska uprava, da ga reklamira v velesejski pisarni.

Tri kilometre dolga in dva in pol metra široka cesta samih razstav bo, v primeru izraženo, letošnja »Ljubljana v jeseni« od 1. do 10. septembra. Te jesenske prireditve služijo v redno dopolnilo spomladanskim velesejmom.

Kje se dobe sejemске legitimacije? Legitimacije za obisk letošnjega jesenskega velesejma od 1. do 10. septembra prodajajo tujskoprometne ustanove, vsi večji denarni zavodi, trgovske korporacije, županstva, prosvetna društva. Pri nakupu se plača za legitimacijo Din 2.—, ostanek Din 18.— pa pri blagajni ob prihodu na velesejem. Kjer bi legitimacij ne bilo na razpolago, naj se zahtevajo direktno od urada Ljubljanskega velesejma. Za izrabo polovične voznine na velesejem zahtevajte

na odhodni postaji železniško izkaznico, ki jo dobite za Din 5.—.

Obiskovalcem jesenskega Ljubljanskega velesejma, ki traja od 1. do 10. septembra, je dovoljena na parobrodih Jadranske plovitve in Dubrovačke plovitve ugodnost, da se lahko z vozno karto nižjega razreda vozijo v višjem razredu. Na parobrodih Zetske plovitve pa imajo 50% popust. Te ugodnosti daje samo sejemска legitimacija, veljajo pa od 20. avgusta do 20. septembra.

Prevozne olajšave za potnike in blago na jesenski Ljubljanski velesejem, ki bo letos od 1. do 10. septembra, so dovolile tuje države: Avstrija, Bolgarija, Češkoslovaška, Grška, Italija, Madjarska, Nemčija, Poljska, Rumunija in Saarsko ozemlje.

Vinski in jestvinski oddelki na letošnjem jesenskem Ljubljanskem velesejmu od 1. do 10. septembra z avtodromom, toboganom, vrtljaki, plesišči, varietejem, godbami in drugimi atrakcijami bo nudil vsem gostom dovolj zabave. Zabavišče bo izpopolnjeval dancing. Točila se bodo domača prvovrstna vina; naša živilska obrt in industrija pa bo poskrbela za dobro podlago.

POZOR!

Rumene izkaznice za polovično voznino v Ljubljano na velesejem (od 1. do 10. septembra) prodajajo blagajne vseh postaj po Din 5.—. Postajališča teh rumenih izkaznic ne vodijo in ne izdajajo. Kdor potuje v Ljubljano na velesejem in vstopi v vlak na postajališču, mora nabaviti rumeno železniško izkaznico na prvi prihodnji postaji. 50% popust velja za potovanje v Ljubljano od 1. do 9. septembra, za povratek pa od 2. do 10. septembra vključno. Na odhodni postaji se obenem z rumeno izkaznico za Din 5.— kupi cela vozna karta, ki velja potem v zvezi s potrdilom o obisku velesejma za brezplačen povratek.

Konkurzi in prisilne poravnave

V konkurzni zadevi trgovca Jakoba Menarta iz Domžal se sklicuje na predlog konkurznega upravitelja in upnikov zbor upnikov na dan 7. septembra ob 10. pri sodišču v Kamniku, ki naj sklepa: 1. o predlagani izmenjavi upravitelja konkurzne mase; 2. o predlogu, da se obrat nadaljuje in trgovina otvori; 3. o načinu vnovčenja premoženja imetja, zlasti trgovske zaloge blaga in 4. ali naj se sodno ostvarijo prezadolženčeve terjatve, katerih izterljivost je dvomna.

Odpravljen je konkurz peka Josipa Mislaja v Mariboru, ker je razdeljena vsa masa.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 29. avgusta ima to vsebino: Zakon o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o ureditvi rednih sodišč. — Norme za izvajanje del iz asfalta in za izolacijo. — Podaljšava začasnega trgovinskega sporazuma med Jugoslavijo in Rumunijo. — Norme za zvarjene jeklene konstrukcije. — Razglas banske uprave o pobiranju taks v avtobusnem prometu. — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Pričetek vpisovanja vajencev na šoli Združ. trgovcev v Ljubljani

Popravni izpiti bodo dne 5. septembra od 2. do 6. ure popoldne. Vpisovanje za vajence v I. letnik bo dne 5. septembra od 9. do 11. ure dopoldne ter od 3. do 5. ure popoldne, dne 6. septembra od 9. do 11. ure dopoldne. Za sprejem v I. letnik se zahtevajo trije razredi srednje ali meščanske šole. Vsak vajenec mora prinesiti s seboj zadnje šolsko izpričevalo.

Vpisovanje za II. in III. letnik bo dne 6. septembra od 2. do 5. ure popoldne v pisarni Združenja trgovcev. Šolnina znaša za I. letnik 600 Din, za II. in III. letnik 500 Din. Brez plačane šolnine ne bo nihče vpisan v šolo. Istotako se ne dovoli pod nobenim pogojem plačevanje šolnine na obroke. Prošnje za znižanje, oziroma oprostitve šolnine so brezuspešne. Pričetek šole bo dne 10. septembra ob 2. uri popoldne. Podrobnosti so razvidne na šolski deski, Trgovski dom. Združenje trgovcev.

Pridelek hmelja v Savinjski dolini

Obiranje hmelja v Savinjski dolini bo kmalu končano. Množina pridelka pa je pri vsakem hmeljarju različna. Tudi kakovost hmelja je zelo različna. Sodijo, da bo znašal letošnji pridelek hmelja 14.000 starih centov po 50 kg.

Razno

Dr. Stanišić, ban Vardarske banovine je v kopalnici Vručici nenadoma umrl, zadet od srčne kapi.

Jugoslovanskega kongresa pravnikov se udeležijo tudi 85 bolgarskih pravnikov.

Zagrebska trgovsko-industrijska zbornica je zaprosila trgovskega ministra, da kontingentira število tujih nameštencev v naši državi. Tujim državljanom naj se ne izdajajo nobene koncesije, niti naj se jim ne podeljuje naše državljanstvo.

Izšla je nova uredba o zaščiti kmetov, ki je že stopila dne 27. t. m. v veljavo.

Rok za izvedbo obveznega zavarovanja prevoznih podjetij je podaljšan na 60 dni (mesto dosedanjih 30 dni). V tem roku morajo avtobusna podjetja predložiti dokazila o izvršenem zavarovanju potnikov pristojni banski upravi.

Poseben zavod za preiskovanje kmetijskih strojev se je ustanovil pri kmetijskem ministarstvu. Upamo, da je tudi ta zavod potreben.

Upravni odbor zdravniške zbornice v Splitu je proglasil nad občino v Opuzenu »Cavetek«, ker občina že več let ni plačala svojega zdravnika.

Družba Batignolles je začela trasirati del jadranske proge, ki gre skozi Bosansko Krajino.

Na vojnih sportnih tekmah držav Male antante je zmagalo jugoslovansko moštvo. Zaradi poverbe 1 milijona Din je bil obsojen bivši blagajnik šabačke štedionice na deset let robj.

Na Šipka prelazu, na 1400 m visoki gori sv. Nikolaja kjer so se bili krvavi boji za osvoboditev Bolgarske med rusko-bolgarskimi in turškimi četami, je bil te dni slovesno odkrit 40 m visoki spomenik padlim borcem. Slavnosti na prelazu se je udeležilo 50.000 ljudi.

Grof Berchtold, ki je češkoslovaški državljani, izda v kratkem svoje spomine. V drugem delu spominov trdi Berchtold, da ni hotel z napačnimi vestmi premotiti cesarja Franca Jožefa, ker je bil tudi sam napačno informiran.

In vendar so zmagali. Mussolini je ukazal, da morajo vsa mesta svečano sprejeti italijanske čete, ki se vračajo z manevrov.

Praga ima po zadnjih podatkih že 950.000 prebivalcev. V kratkem bo Praga milijonsko mesto.

Iz Turčije so izgnani vsi tuji obrtniki. Izgnano je tudi več naših obrtnikov in med njimi celo takšni, ki našega jezika sploh ne znajo, temveč le turškega.

Redna zračna proga se otvori v začetku septembra med Moskvo in New Yorkom.

Južno-afriška vlada je sklenila, da ustanovi lastno tvornico za izdelovanje municije. Dosedaj je dobavljala municijo Južni Afriki Anglija.

Holandska je aretirala nemške begunce, ki niso imeli obrtnega dovoljenja in jim ne bo dovolila, da se uveljavijo kot trgovci ali obrtniki.

Do silno krvavih in obupnih bojev je prišlo v mnogih krajih Mandžurije med Japonci in obupanimi kmeti, ki so jih Japonci pogladi z njih zemlje in jim odvzeli celo vse kmetijsko orodje, da bi na njih mestu kolonizirali Japonce. Velik del vseh napadov na železnico je posledica ogorčene borbe z doma pogladi kmetov.

Iz vseh strani prihajajo zopet poročila o velikanskih povodnjih. Posebno v Indiji so bile povodnji velike in utonilo je na stotine ljudi.

Iz naših organizacij

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo za Celje in celjsko okolico bo v torek, dne 4. septembra 1934 od 8. do 12. ure dopoldne v posvetovalnici Združenja trgovcev za mesto Celje, Razlagova ul. 8, pritličje levo.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobl in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4—6. Šeleburgova ul. 3.

Telefon št. 22-72.

Naše sadje na tujih trgih

Poročilo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine z dne 28. avgusta.

Dunajski trg: Na trg je danes prišlo 22 vagonov jugoslovanskih svežih češpelj, ki so se prodajale tako-le: boljše blago po 32 grošev, srednje po 27 do 28, slabše pa po 22 do 23 grošev. Povpraševanje po češpljah je bilo danes nekoliko živahnješe. — Iz Smedereva so prišli štirje vagoni grozdja, od teh dva z grozdem v slabem stanju. Dobro grozdje se je plačevalo po 88 do 90 grošev, slabše pa po 80 grošev za kg. Izvozniki se opozarjajo, da pošiljajo grozdje skrbno zapakirano v novih in lepih košaricah, ker drugače škoduje ceni in tudi grozdju, ki je skrbno zapakirano. Bolgarsko grozdje »čauš« se je povprečno prodajalo po 70 grošev.

Pragiški trg: Včeraj je bilo v Pragi prodano 5 vagonov naših svežih češpelj po povprečni ceni 150 Kč za sto kil. Češplje prihajajo v Prago v slabem stanju. Nekaj gnilega blaga je bilo prodano po 50 Kč za sto kil. Tendence je še naprej neugodna.

Na praškem trgu sta bila včeraj prodana tudi dva vagona smederevskega grozdja po povprečni ceni 450 Kč za sto kil. Tendence za grozdje je čvrsta.

Varšavski trg: Sveže češplje se prodajajo na debelo povprečno po ceni 70 do 80 zlotov za sto kil. Tendence je ugodna. Sveže grozdje pa se prodaja na debelo povprečno po ceni od 160 do 180 zlotov za sto kil. Tendence je ugodna.

Švicarski trg: Sveže češplje se prodajajo franko Buchs necarinjene po 17 šv. fr. za sto kg. Povpraševanje je slabotno. Sveže grozdje pa se po istih pogojih plačuje po 30 šv. fr. za 100 kg. Tendence cen je ugodna.

Program ljubljanske radio-postaje

Petek, dne 31. avg.: 12.15: Plošče — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, plošče — 19.00: Plošče — 19.30: Slike iz narave (Joža Herfort) — 20.00: Plošče — 20.15: Prenos iz Zagreba — 21.45: Čas, poročila — 22.00: Radijski orkester.

Sobota, dne 1. sept.: 10.00: Otvoritev velesejske jesenske razstave — 10.20: Radijski orkester (prenos z velesejma) — 10.40: Vojaška godba (prenos z velesejma) — 12.00: Plošče — 12.45: Poročila — 13.15: Čas, plošče — 17.30: Specialni koncert — 18.30: Plošče — 19.00: Primorska ura (g. Venturini) — 19.30: Zunanji politični pregled (dr. Jug) — 20.00: Radijski orkester — 21.00: Prenos z velesejma — 22.00: Čas, poročila, plošče.